

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej w Gdańsku

Wstęp

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole oraz stanowią zabezpieczenia ich praw. W konstruowaniu Standardów w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej w Gdańsku przyjęto następujące wytyczne:

- w liceum nie pracują osoby mogące zagrazać bezpieczeństwu dziecka,
- wszyscy pracownicy szkoły wiedzą, jak rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletniego oraz jak podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że jest on ofiarą przemocy,
- podejmowane działania nie mogą naruszać praw małoletnich,
- uczniowie wiedzą do kogo się zwracać i prosić o pomoc, gdzie szukać pomocy w trudnych dla nich sytuacjach życiowych,
- małoletni wiedzą jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami - w realnym świecie oraz w Internecie,
- rodzice/prawni opiekunowie małoletnich pogłębiają swoją wiedzę i umiejętności jak wychowywać małoletnich bez przemocy i uczyć ich zasad bezpieczeństwa.

Podstawa prawna

Akty prawne na podstawie, których oparte są *Standardy Ochrony Małoletnich*:

- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526 ze zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)

Rozdział 1

Objaśnienie terminów

1. Pracownikiem VIII Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej w Gdańsku jest każda osoba zatrudniona na umowę o pracę lub umowę zlecenie.
2. Osoby współpracujące ze szkołą - to pracownicy firm i instytucji wspierających szkołę, wolontariusze, stażyści, praktykanci odbywający w szkole praktykę zawodową.
3. Małoletni – każda osoba do ukończenia 18 roku życia.

4. Opiekunem małoletniego jest osoba uprawniona do jego reprezentacji, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.
5. Krzywdzenie małoletniego – każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony rodzica/opiekuna prawnego, pracownika szkoły lub rówieśnika, które ujemnie wpływa na jego rozwój fizyczny lub psychiczny. Przyjmuje formy przemocy fizycznej, emocjonalnej/psychicznej, seksualnej, ekonomicznej, zaniedbania.
6. Przemoc fizyczna - jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu.
7. Przemoc emocjonalna/psychiczna – naruszanie godności osobistej ukierunkowanej na wyrządzenie szkody psychicznej poprzez m.in. poniżanie, wyzywanie, wyśmiewanie, krytykowanie, straszenie, emocjonalne odrzucenie, lekceważenie, zastraszanie. Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
8. Przemoc seksualna – to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
9. Przemoc ekonomiczna - to niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka, m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom. Jest to jedna z form zaniedbania.
10. Zaniedbanie - to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, braku dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego.
11. Przemoc rówieśnicza - wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji. Formy przemocy rówieśniczej:
 - fizyczna (bicie, szarpanie, popychanie, niszczenie rzeczy, zabieranie i wymuszanie pieniędzy, plucie, kopanie, zmuszanie do wykonywania poniżających, ośmieszających czynności, w tym seksualnych),
 - słowna (przezywanie, ubliżanie, wyśmiewanie, grożenie, prowokowanie poprzez np. robienie min lub wyrażanie różnych opinii),
 - relacyjna (wykluczenie z grupy rówieśniczej, namawianie innych do odrzucenia ofiary, rozpowszechnianie plotek),
 - cyberprzemoc (nękanie, straszenie, ośmieszanie poprzez wysyłanie wiadomości oraz komentarzy; umieszczanie lub rozpowszechnianie kompromitujących treści, zdjęć, filmów w Internecie).
12. Dane osobowe małoletniego to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację go.
13. Osoba lub zespół odpowiedzialny za *Standardy ochrony małoletnich* – wyznaczony przez dyrektora liceum pracownik lub zespół osób sprawujący nadzór nad realizacją Standardów.

14. Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci - wyznaczony przez dyrektora liceum pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu i bezpieczeństwem małoletnich w sieci.

Rozdział 2

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a personelem szkoły

§ 1

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników:
 - 1) Dyrektor szkoły, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem uczniów lub z opieką nad nimi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr;
 - 2) Dyrektor od kandydata pobiera informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności;
 - 3) jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów;
 - 4) Dyrektor pobiera od kandydata oświadczenie o państwie/państwach (innych niż Rzeczypospolita Polska), w których zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej;
 - 5) jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi;
 - 6) pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia;
2. Wzór oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych stanowi załącznik 1 do niniejszych Standardów.

§ 2

1. Zasady bezpiecznych relacji personelu szkoły z jego uczniami:

- 1) podstawową zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel szkoły jest działanie dla dobra ucznia i w jego interesie. Personel traktuje ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec ucznia w jakiegokolwiek formie;
- 2) zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy;
- 3) pracownicy szkoły, którzy są zatrudnieni w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. Komisji Edukacji Narodowej w Gdańsku w momencie wejścia w życie *Standardów ochrony małoletnich* składają oświadczenie, w którym oświadczają o swojej niekaralności oraz potwierdzają znajomość i akceptują zasady zawarte w Standardach. Wzór takiego oświadczenia stanowi załącznik 2;
2. Pracownik szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.
3. Pracownik szkoły w kontakcie z uczniami:
 - 1) zachowuje cierpliwość i odnosi się do ucznia z szacunkiem;
 - 2) uważnie wysłuchuje uczniów i stara się udzielać im odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i ich wieku;
 - 3) nie zawstydzia ucznia, nie lekceważy, nie upokarza i nie obraża;
 - 4) nie krzyczy, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
 - 5) nie ujawnia drażliwych informacji o uczniu osobom do tego nieuprawnionym, dotyczy to również ujawniania jego wizerunku. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989.
4. Uczeń ma prawo do prywatności, odstąpienie od zasad poufności każdorazowo musi być uzasadnione, a uczeń o takim fakcie powinien być jak najszybciej poinformowany.
5. W przypadku konieczności rozmowy z uczniem na osobności, nauczyciel powinien pozostawić uchylone drzwi sali lekcyjnej, bądź poprosić innego pracownika o uczestniczenie w rozmowie (przepis nie dotyczy szczególnych pracowników szkoły, w tym dyrektora, wicedyrektora, pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, psychologa).
6. Pracownikowi szkoły nie wolno w obecności uczniów niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym.
7. Pracownikowi szkoły nie wolno wykorzystywać przewagi fizycznej ani stosować gróźb.
8. Pracownik szkoły zobowiązany jest do równego traktowania uczniów, niezależnie od ich płci, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy też niepełnosprawności.
9. Pracownik szkoły zobowiązany jest do zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów uczniów.
10. Pracownik szkoły nie może utrzymywać wizerunków uczniów w celach prywatnych, również zawodowych, jeżeli opiekun ucznia nie wyraził na to zgody.
11. Pracownikowi zabrania się przyjmowania prezentów od uczniów oraz ich opiekunów. Wyjątki stanowią okazjonalne podarunki związane ze świętami w roku szkolnym np. prezentów składkowych, kwiatów, czekoladek, itp.

§ 3

1. Pracownikowi szkoły bezwzględnie zabrania się:
 - 1) nawiązywać relacji seksualnych z uczniem;
 - 2) składać uczniowi propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
 - 3) proponować uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek, w tym narkotyków, dopalaczy.

§ 4

1. Pracownik zobowiązany jest do zapewnienia uczniom, że w sytuacji, kiedy poczują się niekomfortowo otrzymają stosowną pomoc, zgodną z instrukcją jej udzielania.
2. Wychowawcy oddziałów zobowiązani są do przedstawienia uczniom *Standardów Ochrony Małoletnich*, które obowiązują w szkole i zapewnienia ich, iż otrzymają odpowiednią pomoc.
3. W przypadku, kiedy pracownik zauważy niepokojące zachowanie lub sytuację, zobowiązany jest postępować zgodnie z instrukcją postępowania, obligatoryjnie w przypadku delikatnych spraw, gdzie jest podejrzenie o nieprzestrzeganiu Standardów do poinformowania dyrekcji (np. zauroczenie ucznia w pracowniku, bądź pracownika w uczniu).

§ 5

1. Każde, przemocowe zachowanie wobec ucznia jest niedozwolone.
2. Nie można ucznia popychać, bić, szturchać, itp.
3. Pracownikowi nie wolno dotykać ucznia w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany. Jeśli w odczuciu pracownika, uczeń potrzebuje np. przytulenia, powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania względem ucznia.
4. Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
5. W sytuacjach wymagających ewentualnych czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec nieletniego, należy unikać innego niż niezbędnego kontaktu fizycznego. Należy zadbać o to, aby w każdej takiej sytuacji była obecna inna osoba ze szkoły.
6. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu: udawane walki, brutalne zabawy fizyczne itp.
7. Pracownikowi nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania, spotkania z uczniem lub też jego opiekunem powinny odbywać się na terenie Szkoły.
8. Jeśli pracownik musi spotkać się z uczniem poza godzinami pracy Szkoły, wymagane jest poinformowanie o tym fakcie dyrektora szkoły, a opiekun ucznia musi wyrazić na taki kontakt zgodę.
9. Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z uczniem, opiekunem lub też nauczycielem poza godzinami pracy Szkoły, dozwolone są środki:
 - 1) dziennik elektroniczny;
 - 2) służbowy e-mail;
 - 3) grupowy komunikator (np. klasowy);
10. Pracownik, który ma świadomość, iż uczeń doznał jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z uczniem, wykazując zrozumienie i wyczucie.

11. W przypadku, gdy pracownika łączy z uczniem lub jego opiekunem relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, opiekunów i pracowników.

Rozdział 3

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia uczniów

§ 6

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają szczególną uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletniego.
2. Każdy pracownik, który zauważy, że uczeń jest krzywdzony zobowiązany jest zareagować, a w sytuacji koniecznej udzielić pierwszej pomocy.
3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan małoletniego.
4. Pracownicy liceum znają i stosują zasadę bezpiecznych relacji pracownik – małoletni, małoletni – małoletni.
5. Wszyscy pracownicy liceum i osoby współpracujące ze szkołą, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub inne informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
6. Pracownicy szkoły i osoby z nią współpracujące, które dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

§ 7

1. Uwagę pracowników liceum i osób z nimi współpracujących powinny zwrócić przykładowo następujące zachowania:
 - 1) uczeń jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie;
 - 2) uczeń kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
 - 3) uczeń żebrze - uczeń jest głodny;
 - 4) uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
 - 5) uczeń nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych;
 - 6) uczeń ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia;
 - 7) podawane przez ucznia wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., uczeń często je zmienia;
 - 8) pojawia się niechęć do lekcji wychowania fizycznego - uczeń nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
 - 9) boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu;
 - 10) w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu ucznia zaczynają dominować elementy/motywy seksualne;
 - 11) uczeń jest rozbudzony seksualnie niestosownie do sytuacji i wieku;
 - 12) uczeń mówi o przemocy.

2. Jeżeli z objawami u ucznia współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów, to podejrzenie, że uczeń jest krzywdzony jest szczególnie uzasadnione. Niepokojące zachowania rodziców to takie, gdy rodzic (opiekun):
 - 1) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń ucznia;
 - 2) odmawia lub nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem ucznia;
 - 3) mówi o małoletnim w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża strofuje ucznia (m.in: używając określeń takich jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
 - 4) poddaje małoletniego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca małoletniego;
 - 5) nie interesuje się losem i problemami małoletniego;
 - 6) często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa małoletni;
 - 7) jest apatyczny, pogrążony w depresji;
 - 8) zachowuje się agresywnie;
 - 9) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie;
 - 10)nie ma świadomości lub neguje potrzeby małoletniego;
 - 11)faworyzuje jedno z rodzeństwa;
 - 12)przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym;
 - 13)nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.
3. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy Szkoły podejmują rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania stosownej pomocy.

Rozdział 4

Procedury postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez pracownika lub osoby współpracujące ze szkołą

§ 8

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez pracownika lub osoby współpracujące ze szkołą należy niezwłocznie odsunąć tę osobę od pracy z małoletnim do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Osoba, która uzyskała informację, że małoletni jest krzywdzony przez pracownika lub osoby współpracujące ze szkołą ma obowiązek jej przekazania dyrektorowi szkoły, a na jego prośbę sporządza notatkę służbową.
3. Dyrektor szkoły organizuje spotkanie z pracownikiem/ osobą współpracującą ze szkołą i informuje go o podejrzeniu. W spotkaniu uczestniczy pedagog/psycholog szkolny, a także wychowawca klasy, do której uczęszcza małoletni.
4. Spotkanie ma na celu omówienie sytuacji małoletniego i zasadności podejrzeń oraz wypracowanie sposobu postępowania w tym konkretnym przypadku. Przebieg rozmowy oraz podjęte ustalenia są dokumentowane w formie notatki służbowej jako dokumentacja procedury interwencji.
5. W przypadku stwierdzenia niezasadności podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez pracownika/ osobę współpracującą ze szkołą, dyrektor liceum lub wskazania przez niego osoba, odnotowuje to w notatce służbowej.

6. W przypadku zasadności podejrzenia krzywdzenia małoletniego, dyrektor szkoły informuje o zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych małoletniego.
7. Dyrektor, jeśli podejrzewa popełnienie przestępstwa, oprócz w/w, wszczyna procedury zewnętrzne: zawiadamia policję i prokuraturę.
8. W przypadku zasadności podejrzeń co do krzywdzenia małoletniego przez pracownika/osobę współpracującą ze szkołą, powołany zostaje zespół interwencyjny, który opracowuje plan pomocy małoletniemu.
9. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia małoletniego zgłosili rodzice/prawni opiekunowie, powołanie zespołu interwencyjnego jest obligatoryjne.
10. Plan pomocy małoletniemu zawiera wskazania dotyczące:
 - podjętych przez szkołę działań w celu zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - wsparcie jakie szkoła oferuje małoletniemu;
 - skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocowej, jeżeli istnieje taka potrzeba.
11. Plan pomocy małoletniemu musi pozostawać w zgodzie z aktualnie obowiązującym przepisami.
12. Pracownicy liceum wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne oraz monitorują je.
13. Wobec pracownika liceum w stosunku, do którego zachodzi zasadność podejrzenia popełnienia przestępstwa podejmowane są kroki zgodnie z Kodeksem Pracy oraz innymi przepisami prawa.
14. Wszyscy pracownicy liceum i osoby współpracujące ze szkołą, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych powzięły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy.

Rozdział 5

Procedury postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica/ prawnego opiekuna/ inną osobę dorosłą

§ 9

1. W przypadku podjęcia przez pracownika podejrzenia lub posiadania informacji, że małoletni jest krzywdzony przez rodzica/opiekuna/inną osobę dorosłą, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej (załącznik nr 3) i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor szkoły wzywa opiekunów małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
3. Psycholog/pedagog szkolny sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej małoletniego na podstawie rozmów z małoletnim i rodzicami/ prawnymi opiekunami.
4. Pomoc małoletniemu zawiera wskazania dotyczące:
 - podjęcia przez placówkę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej placówki;
 - wsparcia, jakie placówka zaoferuje dziecku;
 - zaproponowania rodzicowi/opiekunowi prawnemu specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli istnieje taka potrzeba.
5. Dyrektor liceum powołuje zespół interwencyjny opracowujący plan pomocy małoletniemu, z którym zapoznaje pracowników szkoły.

6. Pracownicy liceum wdrażają działania pomocowe i profilaktyczne oraz monitorują je.
7. Dyrektor szkoły informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia przez placówkę podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, zespół interdyscyplinarny – procedura „Niebieskiej Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
8. Po poinformowaniu opiekunów dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji (załącznik 4) lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rodzinnego (załącznik 5) lub osoba uprawniona w szkole wszczyna procedurę Niebieskiej Karty – część A dla zespołu interdyscyplinarnego.
9. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w p.8.

Rozdział 6

Procedury postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego – przemoc rówieśnicza

§ 10

1. W przypadku zgłoszenia pracownikowi szkoły przemocy rówieśniczej sprawa jest kierowana do psychologa/pedagoga szkolnego lub wychowawcy.
2. Należy odizolować małoletniego pokrzywdzonego od krzywdzącego/krzywdzących i zadbać o jego/ich bezpieczeństwo.
3. Jeżeli stan małoletniego wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia dyrektor lub inny pracownik liceum wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych).
4. Z pokrzywdzonym psycholog/pedagog szkolny i wychowawca klasy do której uczęszcza pokrzywdzony, przeprowadza rozmowę, udzielając mu wsparcia.
5. Z małoletnim krzywdzącym psycholog/pedagog szkolny i wychowawca klasy do której uczęszcza krzywdzący, przeprowadza rozmowę omawiającą jego zachowanie oraz informuje o konsekwencjach.
6. Jeżeli akty agresji i przemocy nie są incydentalne, wychowawca i pedagog szkolny przeprowadzają rozmowę z krzywdzonym małoletnim (gdzie, kiedy dochodzi do zdarzeń, jaka jest ich częstotliwość itd.), rozmawiają z krzywdzącym oraz z ewentualnymi świadkami.
7. Wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny zawiadamia lub wzywa do szkoły rodziców/opiekunów prawnych krzywdzonego małoletniego i krzywdzącego (jeśli, wymaga tego sytuacja po ustaleniu okoliczności zdarzenia).
8. Dyrektor liceum powołuje zespół interwencyjny opracowujący plan pomocy małoletniemu krzywdzonemu oraz krzywdzącemu. Zespół zapoznaje z nim dyrektora oraz pracowników liceum.
9. Przez plan pomocy małoletniemu rozumiemy podejmowane rozmowy z rodzicami/prawnymi opiekunami, przekazanie informacji na temat dostępnej oferty wsparcia oraz motywowanie do szukania dla siebie pomocy.
10. Pracownicy liceum wdrażają działania pomocowe oraz profilaktyczne i monitorują je.
11. W sytuacji gdy sprawca dopuścił się czynu karalnego powiadamiany jest dyrektor szkoły, a ten zawiadamia policję lub sąd rodzinny.
12. Podejmowane działania w ramach interwencji muszą zapewniać małoletniemu poczucie bezpieczeństwa i poszanowania jego godności.

13. Zawsze przeprowadzając wyżej opisaną procedurę, zespół bierze pod uwagę incydentalność/powtarzalność zachowania sprawcy, analizuje pozycję pokrzywdzonego, sprawcy i świadka, bierze pod uwagę sytuację w kontekście środowiska rodzinnego, rówieśniczego pokrzywdzonego i sprawcy.
14. W przypadku, gdy sprawca agresji/przemocy jest nieznanym, dyrektor, wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego małoletniego o możliwości zawiadomienia policji lub sam zawiadamia policję.

Rozdział 7

Procedury postępowania w przypadku zachowań autodestrukcyjnych (samookaleczeń, prób samobójczych)

§ 11

1. Każdy pracownik ma obowiązek zareagowania na jakikolwiek sygnał o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u małoletniego.
2. W przypadku zaobserwowania lub otrzymania informacji, że małoletni planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą lub samo okalecza się, każdy pracownik powinien niezwłocznie podjąć odpowiednie kroki opisane poniżej.
3. Wezwanie pogotowia ratunkowego w przypadku wystąpienia zagrożenia zdrowia lub życia dziecka jest obowiązkiem szkoły oraz nie jest do tego wymagana zgoda rodziców.
4. Pracownicy i inne osoby, które powzięły informację o zachowaniu autodestrukcyjnym małoletniego są zobowiązani do nieujawniania posiadanych informacji w związku z wykonywaną funkcją, powierzonymi zadaniami, osobom nieuprawnionym.

§ 12

1. Pracownik szkoły w przypadku otrzymania informacji (informacja od samego ucznia, kolegów), że uczeń ma ślady świadczące o samookaleczaniu się kontaktuje się niezwłocznie z dyrektorem lub wychowawcą klasy oraz psychologiem/pedagogiem szkolnym.
1. Wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny wzywają rodziców na rozmowę, zobowiązują rodzica do zapewnienia dziecku pomocy psychologicznej i/lub psychiatrycznej. Informuje rodziców o możliwości skorzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej na terenie szkoły.
2. Wychowawca, pedagog/psycholog obejmują ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną, monitorują sytuację ucznia i utrzymują kontakt z rodzicami w celu weryfikacji podjętych przez nich działań pomocowych.
3. Wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny sporządza notatkę zajścia i przechowuje ją w dokumentacji.

§ 13

1. Postępowanie w sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia na terenie szkoły:
 - 1) należy uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia poprzez zastosowanie stanowczej perswazji z zachowaniem zasad bezpieczeństwa;
 - 2) pracownik szkoły, który podejmuje czynności interwencyjne niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, wychowawcę oraz psychologa/pedagoga szkolnego o zaistniałym zdarzeniu (osobiście lub telefonicznie poprzez kontakt z sekretariatem szkoły). W razie

- potrzeby należy poprosić osobę dorosłą (nauczyciela/innego pracownika szkoły) lub ucznia o udanie się do sekretariatu celem przekazania informacji;
- 3) wychowawca, psycholog/pedagog szkolny we współpracy z pielęgniarką szkolną dokonują czynności z zakresu oględzin ciała oraz opatrzenia śladów samookaleczeń;
 - 4) jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, należy zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub pracownika szkoły;
 - 5) wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny wzywa rodziców ucznia do natychmiastowego stawienia się w szkole, informuje o zdarzeniu i zobowiązuje rodziców do konsultacji psychologicznej i/lub psychiatrycznej ich dziecka. Przekazuje ucznia pod opiekę rodziców;
 - 6) jeżeli sytuacja tego wymaga, dyrektor lub wyznaczony pracownik wzywa pogotowie ratunkowe;
 - 7) wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny informuje rodziców o możliwości wsparcia pedagogiczno-psychologicznego na terenie szkoły;
 - 8) wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny sporządza notatkę zajścia i przechowuje ją w dokumentacji;

§ 14

1. Postępowanie w przypadku stwierdzenia występowania u ucznia czynników wskazujących na ryzyko zachowań samobójczych:
 - 1) po odebraniu zgłoszenia wychowawca małoletniego wraz z psychologiem/pedagogiem szkolnym dokonują diagnozy zgłoszenia oraz sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia;
 - 2) jeśli uznają, że zachodzi taka potrzeba, kontaktują się z rodzicami/prawnymi opiekunami w celu ustalenia przyczyn niepokojących zmian w zachowaniu ucznia;
 - 3) jeżeli wspólne ustalenia potwierdzają obawy o zagrożeniu, informacja jest przekazywana dyrektorowi szkoły;
 - 4) wychowawca i psycholog/pedagog szkolny wraz z rodzicami ustalają zasady postępowania wobec małoletniego: sposób i zakres kontaktów z rodzicami oraz przekazują informację o możliwości wsparcia pedagogiczno-psychologicznego na terenie szkoły i poza nią;

§ 15

1. Postępowanie w sytuacji, w której uczeń informuje o zamiarze popełnienia samobójstwa lub w sytuacji ujawnienia ucznia dopuszczającego się próby samobójczej:
 - 1) w przypadku podejrzenia o próbę samobójczą podejmowaną na terenie szkoły lub poza nią, należy ustalić wstępne informacje o okolicznościach zdarzenia;
 - 2) jeżeli próba samobójcza następuje na terenie szkoły, nauczyciel, ewentualnie inny pracownik szkoły przeprowadza ucznia w bezpieczne miejsce i nie pozostawia go bez opieki, usuwa wszystko, co może ułatwić realizację zamiaru;
 - 3) nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły, wychowawcę, specjalistów szkolnych. Dyrektor szkoły, ewentualnie inny pracownik szkoły wzywa pomoc – pogotowie, policję, straż pożarną, w zależności od potrzeby;
 - 4) należy zadbać, aby interwencja służb przebiegała dyskretnie;
 - 5) wychowawca ucznia lub psycholog/pedagog szkolny zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia;
 - 6) należy chronić ucznia oraz inne osoby przed zbędnymi czynnikami traumatycznymi np. media, świadkowie;

- 7) należy poinformować rodziców/prawnych opiekunów o miejscach, gdzie mogą uzyskać dodatkowe wsparcie psychologiczne;
- 8) wychowawca lub psycholog/pedagog szkolny sporządza notatkę z zajęcia i przechowuje ją w dokumentacji.

§ 16

1. Postępowanie w przypadku podjęcia przez ucznia próby samobójczej poza terenem szkoły:
 - 1) jeśli próba samobójcza ma miejsce poza szkołą, a rodzic/prawny opiekun poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły lub psycholog/pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące możliwości objęcia małoletniego pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
 - 2) Psycholog/pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły oraz we współpracy z wychowawcą, ewentualnie z innymi nauczycielami, planuje dalszą strategię postępowania w oparciu o zalecenia specjalisty (psychiatry), które ma na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, a także atmosfery życzliwości i wsparcia. Ponadto przekazuje rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą;

Rozdział 8

Zasady ochrony danych osobowych uczniów

§ 17

1. Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):
 - 1) pracownik szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem;
 - 2) dane osobowe ucznia są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów;
 - 3) pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych ucznia i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

§ 18

1. Pracownik szkoły może wykorzystać informacje o uczniu w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości ucznia oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację ucznia.

§ 19

1. Pracownik szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani o jego opiece.
2. Pracownik szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem małoletniego i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych

przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.

3. Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnim, nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

§ 20

1. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia szkoły. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.
2. Dyrektor szkoły, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie poprzedzającym, poleca pracownikowi sekretariatu przygotować wybrane pomieszczenie w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie szkoły uczniów.

Rozdział 9

Zasady ochrony wizerunku uczniów

§ 21

1. Pracownicy szkoły uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku ucznia.

§ 22

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
2. W celu uzyskania zgody opiekuna małoletniego na utrwalanie wizerunku ucznia, pracownik szkoły może skontaktować się z opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody.
3. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
4. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

§ 23

1. Upublicznienie przez pracownika szkoły wizerunku ucznia utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna ucznia.
2. Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy ucznia oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. w celach promocyjnych).

Rozdział 10

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet. Procedury ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie

§ 24

1. Szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych:
 - 1) Szkoła zapewnia pracownikom i uczniom możliwość korzystania z internetu w czasie trwania zajęć oraz poza nimi;
 - 2) sieć szkolna jest monitorowana;
 - 3) sieć szkolna jest zabezpieczona zgodnie z obowiązującymi *Standardami Ochrony Małoletnich*;
 - 4) Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo w sieci. Do zadań tej osoby należy między innymi:
 - a) zabezpieczenie sieci szkolnej przed niebezpiecznymi treściami;
 - b) instalacja oraz aktualizacja oprogramowania;
 - c) monitorowanie czy na komputerach ze swobodnym dostępem do internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik usuwa je, a o zaistniałym fakcie powiadamia dyrektora szkoły.
 - 5) w przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu;
 - 6) w szkole odbywają się zajęcia (warsztaty), podczas których przeprowadza się z uczniami warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu;

Rozdział 11

Procedury określające zakładanie „Niebieskiej Karty”

§ 25

1. Głównym celem procedury „Niebieskiej Karty” jest usprawnienie pomocy oferowanej przez szkołę, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.
2. Jeśli do jakiegokolwiek pracownika w szkole przyjdzie uczeń i zgłosi, iż wobec niego stosowana jest przemoc pracownik ten powinien wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty”. Każde powzięcie informacji o zaistnieniu przemocy nakazuje rozpocząć działania.
3. Procedura „Niebieskiej Karty” stosowana jest każdorazowo w sytuacjach podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia ucznia opisanych w rozdziale 3.
4. Procedura „Niebieskiej Karty” stanowi oddzielny, zewnętrzny dokument dostępny między innymi pod adresem internetowym www.niebieska.info .

Rozdział 12

Zasady aktualizacji standardu ochrony małoletnich oraz zakres kompetencji osób odpowiedzialnych za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów ochrony małoletnich

§ 26

1. Procedura aktualizowania Standardu odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata.

2. Dyrektor szkoły wyznacza osobę lub zespół odpowiedzialną za *Standardy Ochrony Małoletnich*.
3. Osoba lub zespół wyznaczony przez dyrektora szkoły monitoruje realizację Standardów, reaguje na ich naruszenie przeprowadza ewaluację oraz koordynuje ewentualne zmiany.
4. Po przeprowadzonej ankiecie ewaluacyjnej, osoba lub zespół odpowiedzialny sporządza raport, który przedstawia dyrektorowi szkoły.
5. W ankiecie pracownicy szkoły mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w szkole.

Rozdział 13

Zapisy końcowe

§ 27

1. *Standardy Ochrony Małoletnich* wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów poprzez zamieszczenie jej treści na stronie internetowej szkoły.